

Kokkuvõtte teemal: Mesila kontrollimisel esitatavad nõuded

**Aeg ja koht: Võrumaa Mesinike Seltsi mesindusõppusel,
Mainori Kõrgkooli Võru õppekeskuses (Kreutzwaldi 34)
06.11.2010.a.**

Lektor: Tiina Suumann, Lektorileping PR-7-1.4-17

Mesila kontrollimisel esitatavad nõuded.

1. Mesila, milles tegeletakse mesindusega mesilaste ja mesindussaaduste turustamise eesmärgil on registreeritud PRIA-s – kontrollitakse registreerimistunnistust, vajadusel võrreldakse PRIA andmebaasi andmetega. (aluseks põllumajandusministri 18. veebruari 2002. a määrus nr 88§1 lg 7).

1. Registreerimisele ja teatud juhtudel tunnustamisele kuuluvate loomakasvatushoonete ja –rajatiste ning loomade pidamiseks piiritletud alade loetelu ning nende registreerimise ja tunnustamise kord¹

1. peatükk REGISTREERIMISELE JA TUNNUSTAMISELE KUULUVAD
LOOMAKASVATUSHOONED JA -RAJATISED NING LOOMADE PIDAMISEKS PIIRITLETUD
ALAD

§ 1. Registreerimisele kuuluvate loomakasvatushoonete ja -rajatiste ning loomade pidamiseks piiritletud alade loetelu

«Loomatauditõrje seaduse» § 7 lõike 1 alusel kuuluvad põllumajandusloomade registris registreerimisele loomakasvatushooned ja -rajatised ning loomade pidamiseks piiritletud alad (edaspidi *ehitised*), kus tegeletakse:

7) mesindusega;

[RTL 2009, 99, 1471 – jõust. 1.01.2010]

---

2. Mesindussaadustega vahetult kokkupuutuv isik peab omama tervisetõendit- Dokumentide kontrollil tuvastatakse, kas oma tööülesannete tõttu mesindussaadustega vahetult kokkupuutuv isik käib korrapäraselt tervisekontrollis ning omab kehtivat tervisetõendit. Neid nõudeid ei rakendata neile mesinikele, kes peavad mesilasi, et saada mesilassaadusi enda tarbeks. (aluseks Loomatauditõrje seadus § 8)

2. LTTS

§ 8. Põllumajandusloomade pidamisel ja loomsete saaduste käitlemisel osalevate isikute tervisekontroll [RT I 2007, 1, 1 – jõust. 1.02.2007]

(1) Loomapidaja ja isik, kes oma tööülesannete tõttu puutub vahetult kokku põllumajandusloomade ja loomsete saadustega, peab nakkushaiguste tuvastamiseks ning nende leviku tõkestamiseks käima enne loomapidamise alustamist või töösuhte algust ja olenevalt riski hindamise tulemustest ka loomapidamise või töösuhte ajal korrapäraselt tervisekontrollis ning tal peab vastavalt nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadusele olema kirjalik tervisetõend. Tervisekontrolli nõudeid ei kohaldata loomapidajale, kes peab loomi, et saada loomseid saadusi enda tarbeks.

[RT I 2007, 1, 1 – jõust. 1.02.2007]

(2) Loomapidaja ja loomsete saaduste käitleja peab nõudma oma tööülesannete tõttu põllumajandusloomade ja loomsete saadustega vahetult kokkupuutuvalt isikult käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse täitmist.

(3) Põllumajandusloomade pidamises ja loomsete saaduste käitlemises osalev isik peab teavitama loomapidajat või loomsete saaduste käitlejat või tema esindajat oma tervisehäirest, haigusest, kontakteerumisest nakkushaigega või muudest ohtudest, mis võivad põhjustada põllumajandusloomade haigestumise või loomsete saaduste saastumise.

(4) Isikut, kellel puudub kehtiv tervisetõend, kes võib levitada haigusetkitajaid või parasiite või kellel on põllumajandusloomade ja inimeste tervise seisukohalt muu ohtlik tervisehäire või haigus, ei tohi lubada tööle, kus ta puutub vahetult kokku põllumajandusloomade või loomsete saadustega.

---

3. Mesilas peavad olema läbi viidud vajalikud diagnostilised uuringud ja profülaktilised töötlemised - Dokumentide kontrollil tuvastatakse, kas mesilas on regulaarselt läbi viidud riikliku loomatauditõrje programmi kohaselt kohustuslikud diagnostilised uuringud ja profülaktilised töötlemised. (aluseks riiklik loomatauditõrje programm, Loomatauditõrje seadus §43³lg1)

3. LTTS

4. peatükk LOOMATAUDI LEVIKU TÕKESTAMINE JA TAUDIPUNKTI LIKVIDEERIMINE

3. jagu Loomatauditõrje

§ 43³. Loomatauditõrje programm

(1) Loomatauditõrje programm on loomataudide ennetamise ja tõrjemenetluste täpsustatud kava, milles sätestatakse loomataudide ennetamise ja tõrjemenetluste loetelu ning asjakohaste menetluste mahud loomataudide kaupa iga aasta kohta.

---

4. Mesinik peab pidama arvestust temale kuuluvate mesilasperede arvu kohta (k.a. hukkimised) kohta. – Dokumentide kontrollil tuvastatakse, mesinik peab arvestust mesilasperede arvu kohta mesilas ja tagab nende identifitseeritavuse. Arvestust peab pidama aasta jooksul hukkunud mesilasperede kohta. (aluseks Loomatauditõrje seadus §11lg1)

4. LTTS

2. peatükk LOOMATAUDI ENNETAMINE

2. jagu Loomade identifitseerimine ja registreerimine

§ 11. Koduloomade identifitseerimine ja põllumajandusloomade register

1) Loomaomanik on kohustatud tagama oma koduloomade identifitseeritavuse vastavalt käesoleva seaduse §-le 10. Identifitseerimiseks vajalikud vahendid väljastatakse loomapidaja kulul. Loomapidaja on kohustatud pidama peetavate põllumajandusloomade kohta arvestust ning registreerima nad riiklikus registris käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud korras.

Kohalik omavalitsus korraldab koerte ja vajaduse korral teiste lemmikloomade üle arvestuse pidamist.

---

5. Mesinik peab pidama kinni nõuetest mesilaste haiguste ennetamisel ja tõrjel ning järgima mesilaste haiguste esinemise tõttu kehtestatud kitsendusi. –kontrollitakse visuaalselt, dokumentide kontrolli ja küsitlemise teel, kas mesinik peab kinni nõuetest mesilaste haiguste ennetamisel ja tõrjel ning järgib mesilaste haiguste esinemisel kehtestatud kitsendustest kinnipidamist. (aluseks Loomatauditõrje seadus §9 lg3)

5. LTTS

2. peatükk LOOMATAUDI ENNETAMINE

1. jagu Loomade pidamine

§ 9. Loomapidajate kohustused

Lisaks veterinaarkorralduse seaduse § -s 35 sätestatud on loomapidaja kohustatud:

3) pidama kinni käesolevast seadusest ja selle alusel kehtestatud õigusaktidest tulenevatest nõuetest loomataudide ennetamisel ja tõrjel ning järgima loomataudi esinemise tõttu kehtestatud kitsendusi.

---

6. Mesinik peab pidama arvestust mesilasperedele manustatud ravimite ja ravimsöötade kohta. – Dokumentide kontrollil tuvastatakse, kas peetakse arvestust mesilastele manustatud ravimite ja ravimsöötade kohta. Arvestuses peavad kajastuma: mesilasperede identifitseerimisandmed; kasutatud ravimi või ravimsööda nimetus ja manustatud kogus; andmed ravimi väljastaja: veterinaararsti või apteegi kohta; ravimi manustamise kuupäev ja andmed manustaja kohta; veterinaararsti etteantud manustamisviis ja raviskeem; määratud keeluaeg. (aluseks põllumajandusministri 23. veebruari 2005. a määrus nr 21§15)

6. Ravimite ning ravimsöötade loomahaiguste ennetamiseks ja raviks kasutamise tingimused ja kord¹ Vastu võetud põllumajandusministri 23. veebruari 2005. a määrusega nr 21 (RTL 2005, 27, 380), jõustunud 11.03.2005

3. peatükk RAVIMITE JA RAVIMSÖÖTADE LOOMAHAIGUSTE ENNETAMISEKS JA RAVIKS KASUTAMISE KORD

4. jagu Ravimite üle arvestuse pidamine

§15. Loomapidaja peetav arvestus

(1) Loomapidaja peab arvestust põllumajandusloomale manustatud ravimite ja ravimsöötade kohta. Arvestuses kajastatakse:

- 1) looma või loomarühma identifitseerimise andmed;
- 2) kasutatud ravimi või ravimsööda nimetus ja manustatud kogus;
- 3) andmed ravimi väljastanud veterinaararsti või apteegi kohta;
- 4) ravimi manustamise kuupäev ja andmed manustaja kohta;
- 5) veterinaararsti etteantud manustamisviis ja raviskeem;
- 6) määratud keeluaeg.

(2) Loomapidaja võib lõikes 1 nimetatud andmed kanda selleks otstarbeks mõeldud vihikusse, raamatusse või tervisekaardile või salvestada elektrooniliselt. Veterinaararstilt saadud kirjalike selgituste ja retseptide kogumine kausta on arvestuseks piisav, kui loomapidaja lisab dokumentidele lõikes 1 nõutud andmed või peab nende kohta eraldi arvestust.

(3) Keeluaaja kehtivuse ajal põllumajanduslooma müügi või mõnel muul viisil võõrandamise korral edastab loomapidaja keeluaajaga seonduvad andmed uuele loomapidajale.

(4) Veterinaararst ning loomseid saadusi tootev loomapidaja esitab Veterinaar- ja Toiduametile andmed ravimite ja ravimsöötade kasutamise kohta viimase nõudmisel.

---

7. Mesilaste eest peab hoolitsema personal, kellel on asjakohased teadmised mesilaste pidamisest. – kontrollitakse küsitlemise ja pädevust tõendavate tunnistuste kontrolli teel, kas mesinik omab vajalikke teadmisi ja praktilisi kogemusi mesilaste pidamiseks, kas on osalenud mesindusalastest õppepäevadest või erialastest kursustest. (aluseks Loomakaitseadus § 3 lg 2)

7. LKS

2. peatükk LOOMAPIDAMISNÕUDED

§ 3. Loomapidamine

(2) Loomapidaja peab loomale võimaldama vastavalt looma liigile ja eale:

- 1) kohases koguses sööta ja joogivett;
- 2) sobiva hoolduse;
- 3) sobiva mikrokliima ja ruumi või ehitise, mis rahuldab liigile iseloomulikku liikumisvajadust;
- 4) muu looma terviseks ja heaoluks vajaliku.

---

8. Esmatootmise hügieeninõuded väikese koguses mee tootmisel:

Mee esmatootmisel tuleb hügieeninõuete osa hinnata ainult väikeses koguses mee käitlemise puhul. Kuna üle väikese koguse mee käitleja on kohustatud oma tegevusest teavitama Veterinaar- ja Toiduametit, siis sellised esmatootmise nõudeid, mis rakenduvad neile ei kuulu kontrollimisele käesoleva aktiga.

Nõuded väikeses koguses mee tootmise ja turustamise kohta on kehtestatud põllumajandusministri 15.06.2006.a määrusega nr 72 "Väikeses koguses esmatoodete turustamise hügieeninõuded". Nimetatud määruse kohaselt loetakse väikeseks koguseks mett, mis pärineb kuni 15 tarust või mesilasperega majapidamisest või ettevõttest.

8. § 1. Reguleerimisala

(1) Määruses kehtestatakse väikeses koguses loomsete ja mitteloomsete esmatoodete müügiks pakkumise, müümise või muul viisil tasu eest või tasuta üleandmise (edaspidi *turustamine*) hügieeninõuded. **Nimetatud hügieeninõuded kehtestatakse turustamise kohta tootjalt otse tarbijale või jaekaubandusettevõtjale, sealhulgas tootlustusettevõtjale, kes oma Eestis asuvast jaekaubandusettevõttest, sealhulgas tootlustusettevõttest, turustab need tooted otse tarbijale.**

§ 3. Loomsete esmatoodete väike kogus

Loomsete esmatoodete väike kogus tooteliikide kaupa on järgmine:

- 1) kala – kuni 100 kg päevas;
- 2) mesi – kuni 15 taru või mesilasperega majapidamisest või ettevõttest;
- 3) munad – kuni 50 linnuga majapidamisest või ettevõttest

8.1 Akti täitja kontrollib ja veendub, et mesi pärineb ilma kliiniliste haigustunnusteta mesilastelt; (alus: PÕM määrus nr 72, §4 lg2)

8.1. Väikeses koguses esmatoodete turustamise hügieeninõuded

Põllumajandusministri 15. juuni 2006. a määrus nr 72

§ 4. Esmatoodete turustamise hügieeninõuded

(2) Turustada võib selliseid väikeses koguses loomseid esmatooeteid, mis on pärit tervetelt, ilma kliiniliste haigustunnusteta loomadelt.

8.2 Akti täitja hindab visuaalselt ja mee käitlejat küsitledes: mee kogumist/vurritamist, varumist, transportimist ja hoidmist. Selle tulemusena annab ta hinnangu, kas neid tegevusi teostatakse viisil, et mee saastumine oleks välditud. Alus PÕM määrus nr 72, §4 lg1,

8.2. Väikeses koguses esmatoodete turustamise hügieeninõuded

Põllumajandusministri 15. juuni 2006. a määrus nr 72

§ 4. Esmatoodete turustamise hügieeninõuded

(1) Turustada võib selliseid väikeses koguses esmatooeteid, mis on toidukõlblikud ega põhjusta toidu saastumist käitlemise järgmistes etappides ning mis on säilitamisel ja turustamisel kaitstud saastumise eest.

8.3 Mee käitleja peab meetoodangu kohta arvestust, näidates vurritamise kuupäeva, koguse, turustatava koguse/aja/koha/ vajadusel saatelehe numbri, juhul kui turustamine toimus teisele käitlejale. Alus: 178/2002 Art 18 Nimetaud nõude kontrollimisel kontrollib akti täitja kas tootjal on sisse seatud nõuetekohane arvestuse pidamise süsteem (arvestuse pidamisel võib kasutada väga lihtsaid vahendeid nt märkida nõutavad andmed vihikusse/kasutikusse vms viisil).

8.4 Mee turustamisel on vormistatud nõuetekohane saateleht. Alus:178/2002 Art 18, Saatelehel peab olema näidatud vähemalt mee müüja ja ostja nimi, nende aadressid, müüdava mee kogus.

8.3. ja 8.4.

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 178/2002, 28. jaanuar 2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1)

Artikkel 18 Jälgitavus

1. Toit, sööt, toiduloom ning iga aine, mis on ette nähtud toidu või sööda koostisse lisamiseks või mille lisamist eeldatakse, peab olema jälgitav kõigil tootmis-, töötlemis- ja turustamisetappidel.

2. Toidu- ja söödakäitlejad peavad suutma kindlaks teha iga isiku, kellelt on tarnitud toit, sööt, toiduloom või aine, mis on ette nähtud toidu või sööda koostisse lisamiseks või mille lisamist eeldatakse.

Selleks kasutavad käitlejad süsteeme ja menetlusi, mis võimaldavad kõnealuse teabe pädevatele asutustele taotluse korral kättesaadavaks teha.

3. Toidu- ja söödakäitlejad kasutavad süsteeme ja menetlusi, mis võimaldavad kindlaks teha muud ettevõtjad, kellele nende toodang on tarnitud. Kõnealune teave tuleb pädevatele asutustele taotluse korral kättesaadavaks teha.

4. Toit või sööt, mis viiakse või tõenäoliselt viiakse turule ühenduses, peab olema varustatud nõuetekohase etiketi või märgisega, mis hõlbustab toidu või sööda jälgitavust asjakohaste dokumentide või andmete abil erisätetes ettenähtud nõuete kohaselt.

5. Sätted käesoleva artikli nõuete kohaldamiseks teatavate sektorite suhtes võib vastu võtta artikli 58 lõikes 2 ettenähtud korras.

8.5 Mesinik on teadlik, et tal on kohustus teavitada Veterinaar- ja Toiduameti kohalikku asutust mesilaste haigestumisest või muudest asjaoludest, mis võivad tema poolt toodetud esmatoote kaudu ohustada inimese tervist. Alus: LTTS §9, 178/2002 art. 19

Nõude kontrollimisel akti täitja küsitleb mesinikku veendumaks, kas ta on sellest kohustusest teadlik ja teeb selle põhjal otsuse. Samuti kui leidub mõni selge tõendus selle kohta, et kontrollitavate mesilasperede seas on nõudes toodud asjaolu, siis kontrollida kas tootja on vastavat infot ka edastanud.

8.5.

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 178/2002,

28. jaanuar 2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1)

Artikkel 19 Toiduga seotud kohustused: toidukäitlejad

1. Kui toidukäitleja peab vajalikuks või kui tal on põhjust arvata, et tema imporditud, toodetud, töödeldud, valmistatud või turustatud toit ei vasta toiduohutusnõuetele, siis algatab ta viivitamata menetlused kõnealuse toidu kõrvaldamiseks turult, kui toit on kõnealuse esmakäitleja vahetu kontrolli alt väljunud, ning teatab sellest pädevatele asutustele. Kui toode võib olla juba tarbijani jõudnud, siis annab käitleja tarbijatele tõhusat ja täpset teavet toote kõrvaldamise põhjuste kohta ning toimetab tarbijatele juba tarnitud tooted vajaduse korral tagasi, kui muud meetmed ei ole piisavad tervisekaitse kõrge taseme saavutamiseks.

2. Toidukäitleja, kes tegeleb sellise jaemüügi või turustamisega, mis ei mõjuta toidu pakendamist, etikettimist, ohutust ega terviklikkust, algatab oma vastava tegevuse piires menetlused toiduohutusnõuetele mittevastava toidu kõrvaldamiseks turult ning aitab tagada toidu ohutust, edastades toidu jälgimiseks vajalikku asjakohast teavet ning osaledes tootjate, töötajate, valmistajate ja/või pädevate asutuste võetavates meetmetes.

3. Toidukäitleja teavitab viivitamata pädevaid asutusi, kui ta arvab või kui tal on põhjust arvata, et toit, mille ta on turule viinud, võib kahjustada inimeste tervist. Käitlejad teavitavad pädevaid asutusi meetmetest, mis on võetud lõpptarbijaga seotud riski ärahoidmiseks, ei takista ega pidurda ühegi isiku siseriikliku õiguse ja õiguspraktika kohast koostööd pädevate asutustega, kui see võib ära hoida või kõrvaldada toidust tuleneva riski või seda vähendada.

4. Toidukäitlejad teevad pädevate asutustega koostööd seoses meetmetega, mis võetakse nende tarnitavast või tarnitud toidust tuleneva riski ärahoidmiseks või vähendamiseks.

8.5. LTTS

2. peatükk LOOMATAUDI ENNETAMINE

1. jagu Loomade pidamine

§ 9. Loomapidajate kohustused

Lisaks veterinaarkorralduse seaduse § -s 35 sätestatule on loomapidaja kohustatud:

1) teavitama kohe veterinaararsti üle 24 kuu vanuse veise ning üle 18 kuu vanuse lamba ja kitse surmast, loomade ulatuslikust haigestumisest või hukkumisest;

1¹) teavitama piirkonda teenindavat volitatud veterinaararsti või Veterinaar- ja Toiduameti kohalikku asutust üle 24 kuu vanuse veise ning üle 18 kuu vanuse lamba ja kitse enda tarbeks tapmisest vähemalt 24 tundi ette;

2) teavitama järelevalveametnikku või volitatud veterinaararsti metslooma rünnakust talle kuuluvale loomale;

3) pidama kinni käesolevast seadusest ja selle alusel kehtestatud õigusaktidest tulenevatest nõuetest loomataudide ennetamisel ja tõrjel ning järgima loomataudi esinemise tõttu kehtestatud kitsendusi.

[RT I 2005, 61, 477 – jõust. 1.12.2005]